

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van VWS
Programmadirectie ZJCN
de heer 5.1.2e

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk
0113/2020 LCI/JvD/hl/hvdk
Uw kenmerk

Kopie aan

Bijlage(n)

Datum 7 december 2020
Betreft Risicoanalyse reizen Curaçao en overige eilanden

Geachte heer 5.1.2e, beste 5.1.2e

Naar aanleiding van het nieuwe afwegingskader Cariben en de recente ontwikkelingen sturen wij u de risicoanalyse voor week 49 met betrekking tot het reisadvies voor de Nederlandse overzeese rijkdelen.

Het nieuwe reiskader werkt naar analogie van het Nederlandse dashboard coronavirus met risiconiveaus aan de hand van de 7-daagse incidentie en de test positivity rate, waarna indien nodig een nadere analyse van de situatie en de risico's voor reizen volgt.

Het risiconiveau is per eiland als volgt:

7-daags overzicht	Aantal vastgestelde SARS-CoV-2-besmettingen /100.000 inwoners/7dgn	Test positivity rate	Risiconiveau
Week 49			
Curaçao	431,0	20,7	Zeer ernstig
Aruba	104,3	4,1	Zorgelijk
Sint Maarten	127,1	9,7*	Zorgelijk
Bonaire	13,7	3,9	Waakzaam
St Eustatius	127,0	10,5	Zorgelijk
Saba	0,0	0	Waakzaam

* St. Maarten kent een achterstand met verkrijgen van gegevens van laboratoria en daardoor geeft deze test positivity rate geen betrouwbaar beeld

Het risiconiveau van Curaçao is gewijzigd van ernstig naar zeer ernstig en komt momenteel overeen met een groot deel van Nederland (alleen Zeeland, Zuid Limburg en de drie noordelijke provincies hebben een

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

risiconiveau ernstig). In tegenstelling tot in Nederland is de trend op Curaçao de afgelopen weken echter stijgend en dus ongunstig.

St Eustatius heeft 4 positieve casus in week 49. Cijfermatig dus zorgelijk, maar alle 4 zijn getest terwijl zij in quarantaine zaten, waarmee de risico's dus geminimaliseerd zijn.

Alle andere eilanden hebben een risiconiveau dat lager is dan het niveau van de regio's in Nederland zonder dat er sprake is van een duidelijke stijging.

Met het nieuwe afwegingskader reizen betekent dit dat in principe alle eilanden – behalve Curaçao - een "geel" reisadvies kunnen hebben. Voor Curaçao is een nadere analyse noodzakelijk om het risico voor reizigers in te schatten (bijgevoegd). Behoudens (1) epidemiologische overwegingen wordt daarbij ook gekeken naar (2) de capaciteit van de zorg, de capaciteit van de bestrijding en (3) de mitigerende maatregelen en de handhaving hiervan.

Zoals reeds gememoreerd in het schrijven van 23 november 2020 gelden momenteel in Nederland sterke beperkingen voor reizen naar het buitenland als ook voor groepsgrootte, met betrekking tot activiteiten tijdens de vakantie of bij de feestdagen. Aanleiding hiervoor zijn de evaluaties van de wintersportvakantie in het voorjaar en de zomervakantie van 2020. Op deze vakanties volgden in Nederland respectievelijk de eerste en tweede golf met verhoogde aantallen positief geteste personen, hoge aantallen ziekenhuis- en IC-opnames en overleden patiënten. Introducties vanuit het buitenland speelden hierbij een rol.

Buitenlandse reizen en misschien nog meer de opvolging van basismaatregelen en daarmee gedrag tijdens vakanties, vormen een serieus risico voor import en/of verspreiding van SARS-CoV-2-infecties in Nederland. Infectierisico's hangen immers samen met gedrag, en nemen toe door samenkomsten in grote groepen waar de 1,5 meter niet goed valt te handhaven, of omdat de basisregels omtrent social distancing en hygiëne door een lossere sociale omgang op de vakantiebestemming worden verwaarloosd; drankgebruik kan hierbij een rol spelen. Daarom wordt in de analyse specifiek gekeken naar de mitigerende maatregelen die op de verschillende eilanden worden getroffen door activiteiten welke het risico in zich bergen om tot superspreading events te leiden te beperken of te verbieden.

Conform het "afwegingskader reizen Cariben" lijken op basis van voornoemde cijfers en de bijgevoegde risicoanalyse de reisadviezen van Aruba, Bonaire en Sint Maarten ongewijzigd te kunnen blijven, waarbij echter de versoepeling van maatregelen met de kerstdagen op alle eilanden een punt van zorg en aandacht zijn.

Voor Curaçao zijn er naar mijn inzicht twee opties:

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

- 1) Reisbeperking adviseren door op grond van de huidige cijfers en ontwikkeling daarin, een oranje reisadvies in te stellen, waarbij ik het niet noodzakelijk vind om de huidige bezoekers direct te repatriëren;
- 2) In afwachting van doorwerken van lokale maatregelen een risico reductie voor import en export van casuïstiek van en naar Nederland te bewerkstelligen door niet alleen voorafgaand aan de reis een PCR test te verplichten maar *ook na afloop* van het verblijf op Curaçao, dus voorafgaand aan de terugreis, een negatieve PCR test te verplichten. Bij inchecken zou hierop gecontroleerd moeten worden. Het wettelijk kader om dit af te dwingen ontbreekt momenteel echter en er zullen op Curaçao ook infrastructurele en organisatorische voorbereidingen moeten worden getroffen. Ik zou in dit geval adviseren dit op korte termijn te realiseren.
- 3) Alternatief hiervoor is een sneltest bij terugkomst op Schiphol

Ik hecht eraan om nogmaals nadrukkelijk te melden dat voor Nederland nog steeds strenge beperkingen met betrekking tot internationale reizen gelden (zie bijlage; advies 82e OMT).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

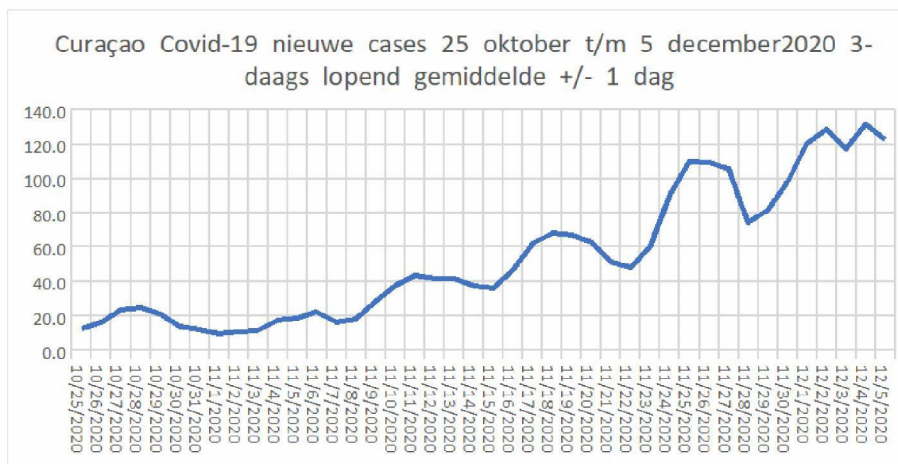
Bijlage 1: Risicoanalyse van de Caribische landen

Curaçao

Epidemiologische ontwikkelingen

De 7daagse incidentie op Curaçao blijft verhoogd en vertoont nog steeds een stijgende trend.

7-daagse incidentie per 100.000 inwoners	Aantal inwoners incl. ongedoc	Week 43	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49
Curaçao	179.100	63,7	72,0	61,4	135,7	228,4	343,4	431,0

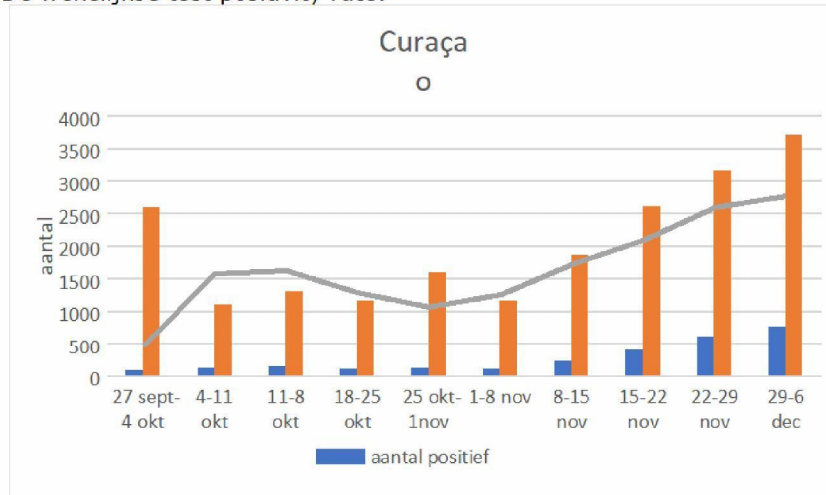

De GGD test ook actief alle contacten (inclusief asymptotische) van patiënten, hetgeen een verhogend effect op de incidentie heeft en een directe vergelijking met Nederland lastig maakt omdat daar nog asymptotische patiënten niet getest worden.

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

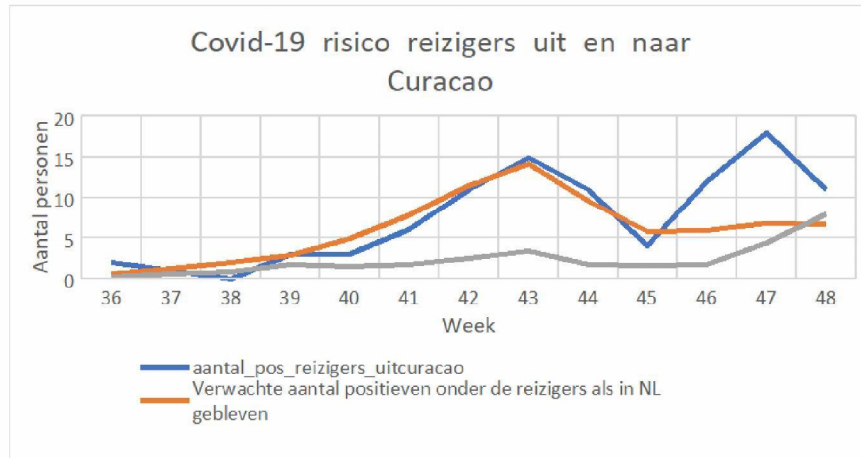
De wekelijkse test positivity rate:

In Nederland wordt gesignaleerd dat de afgelopen weken een aantal in Nederland positief geteste personen een recente reishistorie heeft vanuit Curaçao. De afgelopen 13 weken zijn op een reizigersvolume van 37.826 97 mensen binnen de incubatietijd na terugkeer van Curaçao met een COVID-19 infectie gediagnosticeerd; met andere woorden, 0.26%, dat is per Dreamliner vlucht gemiddeld een enkel positief geval. De aantallen positieven die we zien onder terugkerende reizigers uit Curaçao zijn daarmee grofweg gelijk of iets hoger dan de aantallen die we zowel verwacht hadden onder diezelfde groep als zij in NL waren gebleven, als dat we verwacht hadden te zien aan aantal personen die een besmetting oploopt op Curaçao. Bij analyse van de risico's blijkt echter dat sinds week 48 het verwachte risico van besmetting op Curaçao (1,2 keer) hoger is dan het verwachte risico als zij in Nederland waren gebleven. In de periode daarvoor was het risico lager (zie onderstaande figuur).

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

Capaciteit van zorg

De klinische behandelcapaciteit was beperkt door een uitbraak onder het personeel, maar dit probleem lijkt momenteel onder controle te komen. Indien de reguliere zorg wordt geherprioriteerd zijn met de huidige ontwikkelingen geen acute tekorten te voorzien mits men ter overbrugging via Nederland tijdelijk extra personeel inhuurt.

Omdat deze momenteel zeker nog niet op orde is wordt er momenteel gewerkt aan een structurele versterking van de personeelscapaciteit ten behoeve van het bron- en contactonderzoek en er worden in samenwerking met de laboratoria extra teststraten ingericht. De verwachting is dat deze personele versterking de tweede week van december operationeel zal zijn.

Nieuwe opnames	Per week	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47	week 48	Week 49
Curaçao	Ziekenhuis	6	6	9	13	13	11
	IC	0	0	0	3	1	1

Mitigerende maatregelen

De maatregelen zijn afgelopen weken enkele malen verder aangescherpt, maar er bereiken ons berichten dat de compliance van de bevolking matig zou zijn. De eerste minister heeft in een persconferentie een stevige aanscherping van de maatregelen aangekondigd die op 1 december ingaan en voor drie weken gelden:

- Restaurants kunnen tot 20.00 open blijven met een maximale capaciteit van 50 personen of 50% van de normale capaciteit;
- Vervroegde sluiting van andere horeca om 17.00 uur;
- Alcoholverkoop aan banden gelegd;
- Casino's dicht;
- Merendeel van de winkels gesloten om 18.00 uur.

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

- Een avondklok die geldt van 21.00 tot 04.30

Vanuit het land bereiken ons ook berichten dat de handhaving van de maatregelen nog een belangrijke zorg is en aandachtspunt blijft, iets dat mede door een tekortschietende wetgeving wordt bemoeilijkt. Door extra communicatie en het inzetten van o.a. gedragswetenschappers bij de communicatie wordt getracht het bewustzijn onder de bevolking positief te beïnvloeden.

De huidige ontwikkelingen (stijgende incidentie en een stijgende test positivity rate) zijn reden voor zorg. De reactie van de overheid van Curaçao – het aanscherpen van de maatregelen - is adequaat. Echter door een gebrek aan compliance en handhaving heeft de eerdere set maatregelen nog niet geleid tot een daling van de casuïstiek. Het is nog te vroeg om te bezien of de nieuwe, aanvullende maatregelen tot een positief effect gaan leiden, en het blijft zaak de epidemiologische ontwikkelingen alsmede de maatregelen van het eiland nauwlettend te volgen.

Bij een verder stijgende incidentie komende week is een negatief reisadvies voor de rest van de maand december nadrukkelijk te overwegen. De toestand is momenteel echter zeker niet zo ernstig dat toeristen acuut moeten worden gerepatriëerd. Als men zich houdt aan de gedragsregels zoals die op het eiland, maar ook in Nederland (!), gelden zijn de risico's voor de reizigers beperkt en de curatieve zorg op het eiland is zowel kwalitatief als kwantitatief op orde. Extra aandacht zou er in deze decembermaand moeten zijn voor mensen die op familiebezoek gaan en voor mensen die tot een risicogroep voor een ernstig beloop behoren. Het is van belang dat de mitigerende maatregelen zeker ook rond de feestdagen niet losgelaten worden.

Om het risico op introductie van infecties in Nederland en van transmissie tijdens de reis te verlagen zou als alternatief voor een negatief reisadvies kunnen worden overwogen om een negatieve PCR-test, uiterlijk 48 uur voor de terugreis afgenomen, te vereisen voor de terugreis. Dit impliceert een voldoende testcapaciteit op het eiland alsmede een (beperkte) isolatiefaciliteit voor enkele tientallen personen.

Conclusie

Gezien de hogere incidentie levert reizen naar Curaçao een licht verhoogd risico op ten opzichte van verblijf in Nederland. Reizen van en naar Curaçao zijn daarmee een risico voor extra introductie in Nederland maar gezien het relatief lage volume van reizigers is de impact op de Nederlandse epidemiologie in bredere zin gering. Gezien de vergaande maatregelen en de voldoende kwaliteit en capaciteit van de curatieve zorg is repatriëring van gezonde toeristen is niet nodig.

Aruba

Epidemiologische ontwikkelingen

De tabel toont voor Aruba een dalende trend over de laatste weken, echter de laatste week worden er dagelijks weer meer personen positief

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

getest. Hoewel nog steeds een minderheid, neemt het aantal positieve testen op het vliegveld bij toeristen toe. Ook lijkt er vaker sprake van vervalste testcertificaten.

7-daagse incidentie per 100.000 inwoners	Aantal inwoners incl. ongedoc	Week	Week	Week	Week	Week	Week	Week
		43	44	45	46	47	48	49
Aruba	121.800	80,5	81,3	66,5	50,9	56,7	87,8	104,3

Tabel ontwikkeling test positivity rate per week

Positivity rate	Aantal inwoners	Week	Week	Week	Week	Week	Week	Week
		43	44	45	46	47	48	49
Aruba	121.800	5,6	5,5	3,7	2,9	2,9	3,6	4,1

Capaciteit van zorg

De infrastructuur ten behoeve van het testen en het bron- en contactonderzoek is op orde. De druk op de capaciteit van het ziekenhuis is aan het dalen. Aruba is momenteel een serosurvey aan het voorbereiden en is met een specifiek testprogramma de ongedocumenteerde populatie aan het benaderen om te bezien of daar gepaste interventies mogelijk zijn.

Mitigerende maatregelen

Op het eiland zijn maatregelen ondanks bezwaren vanuit de infectieziektebestrijding in eerste instantie versoepeld. Vanaf 24 november 2020 waren er geen beperkingen meer voor bezoeken aan gezinnen/families, wel moeten maatregelen met betrekking tot social distancing in acht worden genomen.

Ook feesten en bruiloften werden weer mogelijk, dit met name ten behoeve van de Amerikaanse markt. Wel blijft de sluitingstijd van 23.00 uur gelden. Het is niet helder in hoeverre de maatregelen door de overheid daadwerkelijk actief worden gehandhaafd. Recent zijn door de stijgende incidentie cijfers de maatregelen weer strenger geworden. Kleinere groepsgroottes aan tafel in restaurants. Het sluiten van bars zonder eten en ook dansen of wedstrijden bijwonen is weer verboden.

Conclusie

De epidemiologische cijfers lieten tot vorige week een dalende trend zien maar de laatste dagen gaat de incidentie weer omhoog. De gelijktijdige versoepeling van maatregelen baarde zorgen, maar daar is in tweede instantie goed op gereageerd toen de incidentie steeg.

Sint Maarten

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

Epidemiologische ontwikkelingen

7-daagse incidentie per 100.000 inwoners	Aantal inwoners incl. ongedoc	Week 43	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49
St Maarten	59.000	52,5	79,7	110,2	62,7	125,4	100,0	127,1

Zoals ook eerder gemeld had men op St. Maarten te maken met een cluster in een verpleeghuis, die nu onder controle lijkt. De test positivity rate is erg hoog, doch dit is deels te wijten aan het niet altijd beschikbaar stellen van alle gegevens omtrent testen. Hiertoe zijn recent aangescherpte afspraken gemaakt met de verschillende laboratoria.

Positivity rate	Aantal inwoners	Week 43	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49
St Maarten	59.000	40,8	5,5	39,4	2,7	39,2	78,7	9,7

Capaciteit van zorg

Het aantal opnames op de covid-afdeling van het ziekenhuis is beperkt.

Mitigerende maatregelen:

- Niet meer dan 5 personen in een openbare ruimte;
- Zoveel mogelijk thuiswerken of dragen van mondneusmasker;
- Scholen zijn open maar mondneusmasker is verplicht;
- Beperkte capaciteit in kerken met mondneusmasker;
- Nachtleven; alle horeca sluit om 24.00 uur, casino's om 02.00 uur.

Datum
2 december 2020

Ons kenmerk

5.1.2i OMT